

1 číslo stojí len 2 hal.

Ročník II.

V Uh. Skalici, dňa 3. septembra. 1904.

Číslo 36

„POKROK“ vychodí každý piatok.

Adresa pre všetky zásielky:

Josef Tešák Uh. Skalica (Szakolcza).

Oznamy (inzeráty) účtujú sa levne a
platia sa vopred.

POKROK.

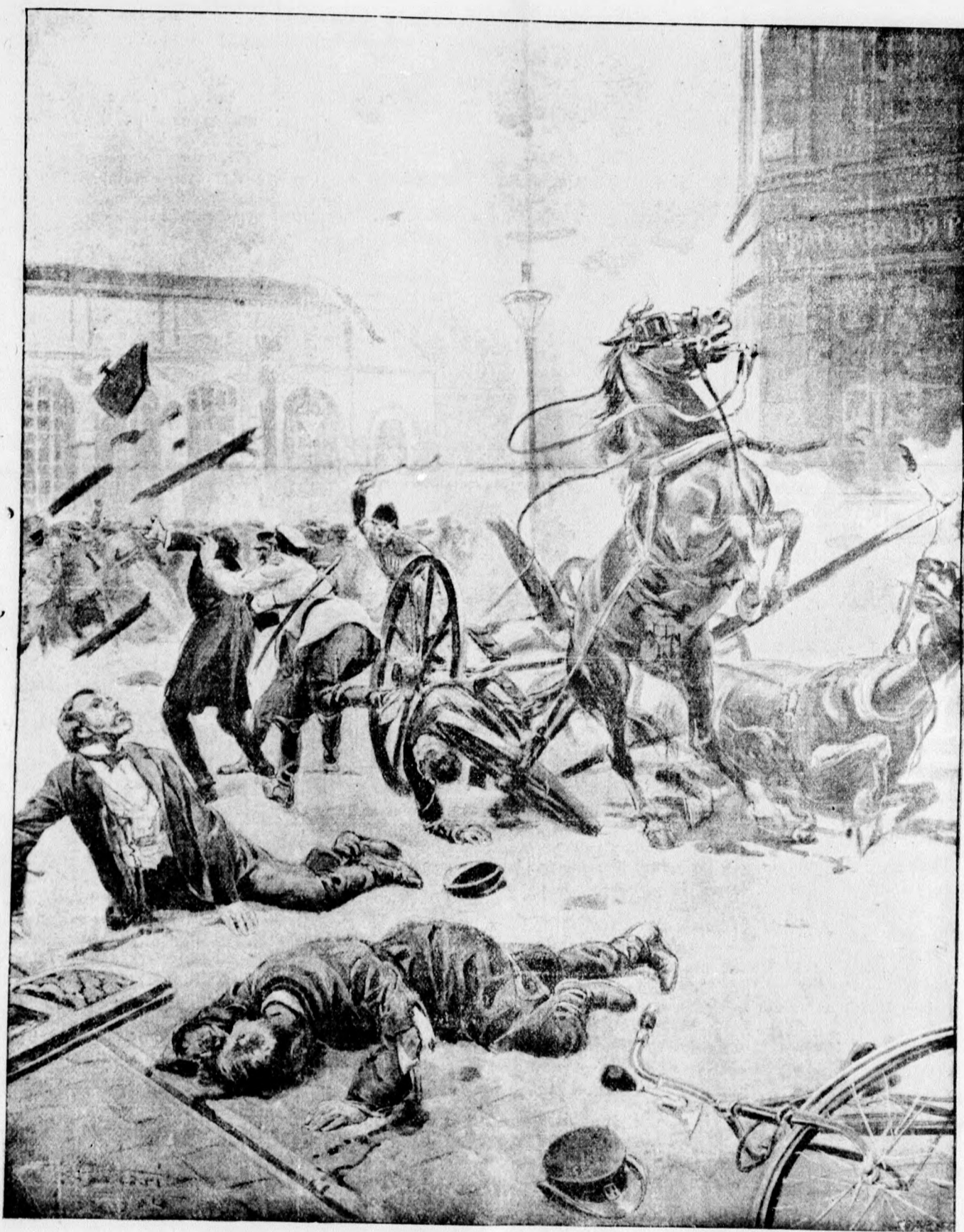
Predplatné poštou:

Na celý rok 2 kor. — Na pol roku
1 kor. — Jednotlivé čísla v expedícii
a pri zásielkach najmenej 20 výtiskov
stojí 2 hal.

Predplatné do cudzozemska 5 kor.
Bezmenné a nevyplatené dopisy sa ne-
prijímajú.

Týždenník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu.

Atentát na ruského ministra V. K. šľachtica Plevého.



Prítomný obrázok kreslený presne dľa situácie (polohy) na mieste atentátu a dľa opisania očitých svedkov, naznačuje nám čo len možno najvierohodnejšie priebeh tohoto tragického výjavu. Blížšie zprávy o tejto udalosti sme už v minulých číslach „Pokroku“ boli priniesli. Toto je len ukážka, aký účinok mala bomba, hodaná pod kočiar usmrteného ministra. Rana od bomby bola tak silná, že obloky na domoch v celej ulici sa povybíjaly a ľudia v blízkosti atentátu boli z čiastky usmrtení, z čiastky ranení.

Drahota.

Nie len nám brozí, ale je už predo dvermi, cena múky, kukurice, zemiakov, rýchle stúpa, očúvame o cenách, o ktorých sme temer pochopu nemali. Živobytie bude dva razy tak drahé, ako bolo.

Ľud nemá dobytok svoj čím kŕmiť a preto ho predáva. Roľníci naši, keď by mohli ísť na jarmoky, a neboli by sme zatvorení, zaiste by to aj zkusili.

Úžera bude tohto roku sláviť svoje sviatky, ľud nemá čo odpredať, nemá čím svoj statok kŕmiť, nemá sa z čoho živiť, aby hladom nezahynul, prinútený je za akúkoľvek cenu dobytok svoj odpredať, aby si ku zážive tie najpotrebnejšie veci zaopatrili mohol.

Minister orby vydal nariadenie, dľa ktorého nie je dovoleno za hranice monarchie krmu odpredávať, aby takýmto spôsobom seno ostalo v krajine a napomohlo sa roľníkom, ktorí vôbec žiadnej krme nemajú.

Povolujú ľuďom dobytok svoj i po horách pásť, čo posiaľ bolo prísno zapovedano, len aby ťarchy ľudu uľahčili, len že to všetko marné, roľníci hŕfne odpredávajú svoje volky a kravy, tak že za polovičnú cenu možno zakúpiť koľkokoliek.

Hľa, tak to vyzerá vo vlasti našej. O roľníkov sa posiaľ málokto staral, za náš stav sotva kedy-tedy sa ozval priaznivý hlas, my sme boli vždy „buta parasztoč“ a teraz prišiel prvý zlý rok a páni od ministeriumu musia nahliadnúť, kde je opravdivý základ blahobytu. Posiaľ sa u nás len o to starali, aby kapitalisti čím viacej továrni nastavali, čo bude s malým remeselníkom, to nikomu nenapadlo a aby roľníckemu stavu ohromné ťarchy uľavili, o tom sa im nespávalo.

Teraz ale je všetko bedákanie daromné. Roľník si nemohol rezervné kapitále nagazdovať, bol rád, že horko-ťažko sa preživil. Ohromné ťarchy a dane sožrali mu celý čistý výnos a jedon suchý rok dostačí ku tomu, aby celú krajinu ku hospodárskej kríze priviedol. Teraz ráčte len platy povyšovať a pridávať, veď to my sedliaci všetko unesieme. Tak ďaleko nás priviedla politika. Najedzte sa teraz tých fabrikových výrobov. Všetko marné, krajina naša je v prvom rade roľnícky štát a preto záujmy naše roľnícke nemali by byť na stranu hodené, ale do povahy vzaté.

Len jednu vec si vezmite do povahy — o daňach ani nehovorim, lebo to každý vie, že my roľníci platíme tú najväčšiu daň — pri vojančine, kto nepoživa žiadnej výhody? Malý remeselník a roľník. Intelligent môže byť dobrovoľníkom j dnoročným, my musíme 3 roky slúžiť a nechcejú ani tej žiadosti vyhovieť, aby roľníckych synkov počas žatvy domov ku práci prepustili. Takým spôsobom sa pomstí každá nespravodlivosť. Ja myslím, že jedon osoh predsa len budeme mať z tohoročnej drahoty a to je: že sa vládne kruhy i s roľníckou otázkou budúce zaoberať budú.

Roľník.

Jak vypadlo shromaždenie „Spolku Sv. Vojtecha“.

Íšli sme na shromaždenie s nádeje plným srdcom, očakávajúc, že lotrovský nápad nepriateľov spolku rozbúri krv členov, že bude všetko žiadať, aby sa napísala a rozšírila obžaloba, ktorá by svojim boľným hlasom prenikla nielen chudobnú kolibu opusteného ľudu, než i tisté múry p. primasovho palácu. V očakávaní našom však spätne sklamali sme sa. Bývajú-li shromaždenia spolku tohoto po iné roky mdlé, chovravé, bolo tohoročné shromaždenie priam bez života — mŕtve. Na dvore spolkového domu síšlo sa nás asi 200 členov. Kdesi v kúte bol stôl: pri tom sedela správa. Najsamprv stal hore podpredseda spolku a rečnil: bolo veľké

ticho, každý očakával boľný výkrik nad nespravodlnosťou, s jakou sa o spolku súdi, avšak rečník hovoril o kresťanskom vychovaní človeka. Reč jeho opanovali: „mier“ a „pokoj“. Potom nasledovala zpráva jednatelja. Čakali sme ešte, že pán správca spolku: Martin Kollár, rozhovori sa o tom, čo nás najviac bolelo, alebo že snáď podľa obyčaje bndu sa vzdávať správcovstva, ale o prvom hovoril len zaobalene a druhé mu toho roku ani nenapadlo. Nám nenie hlavným ktorá osoba stojí na čele spolku, než o to pečujeme najsamprv, aby bol spolok i s jeho záujmami dľa možnosti uistený. Kiež by sa nespĺnilo, čo prorokujem, ale všetky znamenia ukazujú na to, že kým budú spolok spravovať terajší páni, nepriateľ neustane, kým ho neznivočí.

Ostalo teda všetko na starom: tie isté tváre, tie isté reči, tá istá zaujatnosť... Keď voľačo, tak volba predsedu (na miesto zomrelého Simona Klempu) mala byť predmetom shromaždenia. Správa však cítila, že voľbou touto vyšiel by na povrch muž, pri ktorom by terajšia správa odstúpil musela a preto voľbu ani na program nedala, než múdro odložila ju na „prajnejšie časy“.

Abý sa ale písať obžaloby, ktorá sa v poslednom čísle „Kat. Novin“ zjavila, uplatniť nemohol, so stránky správy odpísalo sa mu, že aby do Trnavy na shromaždenie nechodil, lebo chystajú sa „inzultovať ho“. Kto? a jak? nevieme.

Teda nie dobro spolku rozhoduje, než aby sa osoby udržali na povrchu. Všetka česť ich prácam a zásluhám, ale vlastné osoby so spolkom alebo s národom stotožňovať, je primého. A zo všetkého chovania so správy vydiera sa ten zúfalý a tajne ukrývaný rozsudok: padneme-li my, padne s nami všetko.

A na toto všetko shromaždený národ mlčal, ba mlčať musel, lebo všetko bolo prednesené tak, že prednášky nebolo možno počuť a beh myšlienok súvysle nik nedoviedol sledovať... Darom sme kričali: „čujme“, „hlastite hovorte“, na vyššie miesto si stúpnete: išlo len po starom. Mnohí odišli pod zasadením, iní nespokojne šomrali. Čo sa vo výborovom zasadení — trebárs ťažko — uvarilo, to nám tu predstolili a my sme to prijali. Nebolo tu upravené po chuti, lebo mal v tom ruku človek, ktorý ani výborníkom nenie, človek, ktorý sa snáď ani prežehnať nevie. Z toho bude čemer, mdloby, slabota — nespomôže inšie, ako seknuté žily.

Dopisy.

Nitrianska stolica.

— **Urmin, 24. augusta.** Ako snáď všade, tak aj u nás suchota zapričiňuje nám veľké starosti do budúcnosti. Je pravda, že dľa Písma sv. len pohania nariekávajú: „Co budeme jiesť, čo budeme piť, čím sa budeme odievať?“ Ale dnes takto narieka aj kresťanov veľké tisíce. „Co budeme piť?“ — to nám tu starosti nerobilo. Vina sice piť nebudeme, vypila nám ho už filoxéra. Ale máme dve obecné artézske studne. Tie nás zaopatrujú „trúňkom“ značným bohaté. Taká artézska voda pôsobí na žalúdok výborne. Napomáha trovenie. Vyhladneš od nej jako vlk. A práve to bude galiba v obci, keď budeme mávať veľikánsky apetít, a málo mäsa, ba ešte aj zemiakov a kaše málo. Zemiakov a kukurice, následkom suchoty, bude veľmi skrovne. Preto aj nebude čím kŕmiť bravov. Hľadovať bude aj dobytok, lebo krmu je tiež málo. A tak do zlých časov. Boh to s neba vidí, pokolenie naše upadlo. No, dobrý je Pán Boh! On keď dopustí a zarmúti, zas aj spomôže a poteší.

V minulom mesiaci odišol od nás náš veľmi obľúbený pán kaplan Pavel Žiška, rodák zo Skalice. Takého kaplana sme ešte nemali. On prvý upozornil nás na milý časopis „Pokrok“. Objednal nám ho, a dnes už mnohí čítajú ho tu s veľkou radosťou. Aj iné slovenské čítania nám poradil a rozširoval. Navštevoval nás, poučoval, tešil. Za svoj slovenský rod sa nehanbil, ale bol na to pyšný, že je Slováč. Bol opravdivým priateľom ľudu. Je preložený do V. Topoľčan. Eutujeme, že sme ho tu utratili. Prajeme mu v Topoľčanoch mnoho zdraru! Privolávame mu i z tohoto miesta na rozličnú srdečné: S Bohom!!!

Kresťan.

— **Od nás.** (Do min. čísla prišlo neskoro). 20. augusta som bol v holičskom, skalickom a

senickom okrese, o 12. hodine som videl v Ra-došovciach, jako zo senického „Luffner“-ského pántva zo Senice do Koválovca s jeho birešmi parnú mláčačku prevázali, nad čím som sa veľmi podivil, lebo u nás bolo vyububnované, že na Sv. Štefana jako na najväčší Uhorsko-vlastenecký sviatok žiadne sklepy otvorené byť nesmia a aj gazdiny, ktoré ráno zeleninu na rýnok predávať priniesli, odohnali, že to nesmie byť. A v senickom okrese si dovoli jedno pántstvo s jeho ľuďom na tento deň takú prácu prevádzať. Aj v Holiči a v Skalici byly tiež sklepy pootvárané. Toto páni slušní nevidia, keď by to ale bol nejaký sedliak, to viem, že by o tom vedel.

Pýtame sa, či pre nitriansku stolicu sú iné zákony, jako pre prešporskú. *Pozorovateľ.*

— **Z Unina.** Radosný deň bol pre nás minulá nedela; ten deň prijel k nám skalický p. dekan dr. Okánik v prítomnosti celej osady zadržal valné shromaždenie nášho „gazdovskopotravného spolku“. Reč jeho nás oduševnila a radosťou naplnila. My sami pozeráme s hrdosťou na naše dielo. Celá obec bola v najväčšej radosť, keď nám sdelil výsledok účtov. Nie len že dostaneme na účastiny 6%-ov a 1 1/2 procenta nákupného, lež aj do rezervnej základiny si uložíme 400 korún a na spolkový dom si zaplatíme 200 korún dlžoby. Teraz sa chystáme ku peknej veci, v spolkovom dome si postavíme spolkovú sípku, spoločný trier máme už zakúpený. Všetky tieto veci ako predsa vedie, náš dobrý pán rektor František Matulay, a Pavel Buchta pokladník, takýchto horlivých ľudí by sme priali každej osade a som presvedčený, že vtedy by iný život nastal v opustených obciach našich. *Spolkár.*

— **Z Radimova.** Malá je osada naša, ani 800 duší nemá a predsa sa môžeme pochváliť s takou vecou, ktorú ani druhé veľké obce nemajú. Čože to môže byť? Máme „gazdovskopotravný spolok“, ktorý už druhý rok jestvuje a pracuje s krásnym výsledkom. Mali sme minulú nedelu valné shromaždenie, ku ktorému prijel s našim p. predsedom Štefanom Burandikom, holičským kaplanom i skalický p. dekan dr. Ludvík Okánik, ktorý nám naše záverečné účty vysvetlil a krásnu dlhú reč prehovoril o spolkovom živote. Tým nám to bolo milšie, poveráč už tento deň aj v susednom Unine bol dlhá reč držal. My radimovania sme dokázali, že aj v tak malej osade, ako je naša, môže sa potravný spolok udržať. V obchode našom sme vzdor tomu, že ešte všetcia nekupujú v spolku, utrhli temer 23.000 korún, máme pekny čistý zisk na účastiny, po zaokrúhľaní všetkých ťarch, vyplácame 6%-procentov a nákupného 1 1/4 procenta. Veľké zásluhy má za túto dobrú vec J. Masárik, pokladník spolku, statočný roľník, nech ho Boh živi a všetkých tých, ktorí sa za náš spolok zaujmajú. *Známy.*

Prešporská stolica.

— **Od nás.** — Milí Slováci! V našej literatúre máme od V. Pauliny-Tótha zartohru, totižto jedon divadelný kúsok, ktorý sa volá „Bol v Paríži“. Keď by tento pán ešte žil, tak by som mu šepal, by napísal nový kúsok, avšak nie žartohru, lež smutnohru a to pod titulom „Bol v Trnave“. Táto smutnohra bola sa diala a to tento týždeň v Trnave. Teraz tak v rýchlosti nemôžem sa o tom rozpisovať. Keď som rodičom doma, o tej hry rozprávala, zaraz mój malý brat vzal si svoju škatuľku s rôznymi drevenými figurkami a rozostavil si ich, zavolať mňa a ukazoval jednotlivých osob zástoj a síce dľa titulov z „Knižnice veselej“ humoristických prednášok od Aug. Pauloviča takto mi ich vysvetľoval: „Hľa, Anička moja, ja som si takú komédiu, akú si ty v Trnave videla, tu doma urobil. Toto všetko tu má byť jedno shromaždenie. Tento pán tu, je podpredseda, lebo „Pán Bochník pred parádou“; tento tu je pán správca, lebo „Žiarlivý“ a hovorí „Kto za mňa zatručí?“, tento tu, je znalec zákonov, lebo „Majster Rypkáč“ a hľa, ako šrči očiami, hovoriac „Tatko je pán v dome“; tento je p. tajomník lebo „Šťastlivý kominár“ a číta zo zápisnice rôzne „Kotmelece pána Plecháčka“; a tento malý bucnatý, čo ten batoh nesie, je p. expeditor, lebo „Jano Šatrán, malomestský kupec, čili krajzler“ a hovorí si „Dobre ti to padne“. Všetcia dohromady by boli „Kludní manželja“ a robia „Výkladné“ čili valné shromaždenie a to dľa porekadla „Čo figel — to

groš". Táto skupina, to sú výborníci a sice „Pri výsluchu“ a tento tu z nich je „Amadeus Šmosa z Pivnice“, kaplan z hrubého mesta a volačo sa táže, lebo na dajakú chybu tých pánov upozorňuje a tak sa shovárajú ako „Keď sa dvaja chlpcia“. Vidíš Anička „Nenie hodno byť akurátnym“. — Tu vidím ďaleko na bok odloženú figurku, kňaza a pýtam sa: „tohoto prečo sem nepridáš?“ — „Tento, hovoril brat, tento nesmie sem prísť, lebo inak by ho tu títo inzultovali“. — Tu prišiel k nám i otec a pozrúc si celú hru, hovoril: „Radšej bych to nevidel“. lebo to „Všetko ma hnevá“

„Tatuško, hovorim ja, tak si to myslí i tvoja dcéra: Anička Kozruchových“.

— Z Vajnora. (Dokončenie.) To sa rozumie, že pri takej pobožnosti a vzdelanosti sú striezliví. Vina majú dosť. Im samým sa rodí výborné, ale ho nemilobohu neužívajú pri poriadku, niečo užijú a ostatné odpredávajú. A z tejto ich miernosti a mravnej zachovalosti pochádza, myslím, že je ten ľud tak švarný telom a bystrý duchom. Niektorí si pošlú niekedy deti do Prešporka do škôl, ale ani jedno haňbu neprinesie na rod. Na príklad rychtárova doéra chodila tuším do tretej v Prešporku a hoc si musela dvoje reši maďarskú a nemeckú osvojiť, bola prvou žiačkou. Tak i pod mojou rukou boli dvaja chlapi odtiaľ a napriek rečovým ťažkostiam, mali samé jednošky. Ohľadom ale svojich detí, majú jednu znamenitú zvláštnosť, asi tak, jako nemecký roľník je hrdý na svoj stav, tak i oni nedajú si deti popánštit, zkažiť. Vychodiac niekoľko škôl, musí chasník s plkotami dole, oblecie si svoj krásny otcovský kroj a so zmúdreťou hlavou priúča sa hospodárstvu. A múdro to tak, lebo v hospodárskych ťažokoch prebýva pravý duch hospodársky. Tie pánske handry majú veľmi zlý vplyv na ducha hospodárskeho.

Vidiac tak roztomilú obec pred sebou, častejšie som rozmýšľal, odkiaľ ten krásny rozkvet. Viem, že Slovákovi blahoslivil Pán Boh peknými vlohami, ale prečo to nenie tak inde? Slyšal som, že Vajnora mávali dobrých kňazov, organistov, notára. Ti tvorili jedno telo i dušu s ľudom. Každý svedomite plniac svoju povinnosť, vzájomne sa podporovali, ľud si pekne s rúčky do rúčky podávali, až z neho vydpakali tak milú obec. A veru aj je pravda, blahoslavená tá obec, kde kňaz, učiteľ a notár srdeco v srdci a v ľude žijúc, svorne vedú ľud, vzdelávajú v nábožnosti, vedomostiach a zemských povinnostiach i právach. Ale horšie od desať hromov a krupobitia, kde sa zahniezdi medzi týchto ľudí nesvár, to sa rozšrší obec, povstanú roztržky, začne ísť všetko dolu vodou do priepasti, jak duševný, tak i hmotný blahobyť, pokoj a láska. Lábim veľmi roztomilú obec vajnoršú, jej krásu, jej láskavosť jej pokoj a preto sa mne vklezne slza do oka, keď tak prikladnú obec badám na začiatku zkazy. Keby nebol ten ľud tak dobrým a múdrom, už by to horšie vyzeralo, ale začiatok smutného konca je už tu. Kto ten oheň uhasí? Jaký oheň? Majú farára a org nistu. Oba rozhodne milí chlapi, svedomite konajú svoje povolanie, Bože chráň, že by som len jedným slovíčkom niektorého pohanať mohol, znamenití, sú každý osvietení, nie že žiaľbohu, nie sú k sebe do jednej obci stvorení. Jejich vzájomný pomer už vychádza z rámku, privátneho života, také stíny začína vrhať na túto prikladnú obec, že to patria už pred súd verejnosti, nie k vôli odsúdeniu niektorého, ale k vôli ich smierenu k spásu a pokoji celej obci. O tejto záležitosti si niečo povieme v budúcnosti.

Zatiaľ srdečne vás pozdravujúc, zostávam váš
Rodomil Igrin,
pocestný.

— Z Ivánky. (Dokončenie.) Pochodil som obec, žiaľ mne, že som žiadneho, z výšpomenutých hodných mužov doma nenašiel. Bolo to všetko po poli a pri mlátení. Tak som sa len s niektorými tetičkami a deťmi na ulici shováraval. Packy vedía dobre dávať, sú ňetlivé, vidieť, že tam aj dobrého učiteľa musia mať. Vôbec som zbadal, že v prešporskej niet toľko shumplovaných obcí, jak v nitrianskej a to tuším preto, že tu ani chýru o takých služných, ktorí národu slúžiť nevedia, ba ktorí ani pochopu nemajú o tom, jak sa má s ľudom zachádzať. Tu som slyšal, že služnovci pracovníkov hľadajú do úradu, ľud si ich môže voliť, ale nie jak v Nitrianskej, trebárs vo Veľkých Šuranoch a tak ďalej, kde sa tým pánom nijak

nezmestí do hlavy, že sú oni služobníci všeobecnosti ľudu a nie páni na rozfukovanie sa a nemiestné prehánajú ľud. V tomto ohľade je tuším Nitrianska najnešťastejšia v celej krajine, snáď nie darmo volajú takých pánov inde švihákmi. Tu len jeden bol taký trochu švihácky, bývalý trnavský slúžny, ale ho už dostihla ruka Božia, stojí pred súdom a ťažko uvrzne trestu.

Od tetičiek som sa dozvedel i to, že tu mali nedávno veľkú slávnosť „fajervergersku.“ Kňazna Arenbergova je dobrotivou matkou obce, darovala im i zástavu a vôbec sa zaujíma za ľud. Také šlachetné panie by potreboval náš ľud. Šhrklo sa národa na tú slávnosť od všetlikaď veľké množstvo, hudby hrali, veselostou oplývali srdcia, len že zas chyba, jak sa tetičky žalovaly, mnohí strýčkovia sa nasúkali viac jak snesú a veru že viacerí dostali na večeru džugance. Že tá čertovica a slopanica v každej obci toľko galiby musí narobiť. Aj v nedelu tak sa nadral jeden kočíš, že na silu na moc chce zabíjať. Na verejnej ulici také vylepil chudere žene, až bez seba na zemi ležala, s nožom sa oháňal a krvožílnivo blúzni a žiadon z ivančanov, ktorí sú ináč dosť smelí ľudia, keď sa medzi sebou potahajú, netrúfali si ho odzbrojiť, až pán notár musel k nemu priskočiť, čo by sme si ani neboli trúfali, že je tak údatným a hodným mužom. Ba že človek s rozumom tak klesne, že zabudne na svoju ľudskú hodnosť. Koľko zlého spôsobí ta pijatika. Čo ste ľudia z Boha, chyďte sa už ráz do práce, by sme vykynožili tú najhnusnejšiu nemoc ľudu nášho, že tak rád sa opija.

Ešte jedno. So žalosťou som zkusil, že tento ľud málo číta. Chodí sem niekoľko Poslov z Trnavy, niekoľko kresťanov, ale čo to? Kvapka vo veľkej suchote. Bez poňovania, čítania musí človek ostať sprostým. A načo sme sa teda čítať učili človek bez noviniek v dnešných časoch je jak krtica pod zemou, lebo sova v dube. Ľud len tak vydrží v práci za spolky, zanechá rozkož gegaňa a zbohatne, jestli sa vzdelá, príučí k duševnému pôžitku, radosti. Vypytoval som sa, či je človeka, ktorý má v knižkách radosti, nuž veru žiaľ, len na jedného som sa vedel dopýtať, že jakýsi veľmi hodný strýčko František Luža, ktorý je i vo vojtešskom spolku jakomsi. No, nech ho Pán Boh živí a mu blahoslív, len škoda, že len jedno svetielko „Pokroka“, lebo jak to na mnohých miestach hovoria. „Proroka“ ešte nevideli. Slúbil som im ho. Čítajte, drahi, milí a odložte niekedy motyku, chyďte pero do ruky, pochváľte sa, lebo postarajte, pán redaktor milerád uverejní vaše listy, keď sú aj ťažkou sedliackou rukou písané. „Pokrok“, to sú kresťanské, sedliacké noviny naše, spisujú ich zväčša roľníci u chudobní ľudia. Veru ten krajcir z každého numeru by mohli dať zaň a to by teprv rozkvitala slávna a sporiadaná obec Ivánka. S Pánom Bohom! Váš Rodomil Igrin, biciklista.

— Mor. Sv. Jány. Ponevác z pánskej strany už „kortešovať“ počínajú stranivá obecné polovky, žiadúco, aby sme o záležitosti tejto aj my dôkladnejšie sa poradili, jako minulú roky. Rozpamätajme sa len občania na časy osv. pána Grófa Zichyho. Nenie to tak dávno. Vtedy bars bola polovka len za pohlavok a mnoho gruntov na úhor stálo, mali sme zbožia viac ako teraz. Čo sme zasiali, to sme s pomocou Božou aj sožali a shromazdili. Sadili sme bore, stromy, na ktoré teraz radost pozreť. A teraz? Najlepšie zbožia nám zver kynoží a stromček, borienku zasadiť, na to ani pomysleť nesmieme. Veď staršie 5—10-ročné stromy nám nivočí. Dovážajú nám ju na naše role, kde ju vypustia, a natoľko je rozmnožená, že po dvoch z kurčatami nám zrno žerie, napriek tomu, že sa dovážať nesmie a každoročne vystrielať má. Čo nám každý rok rozvodnená Morava nechá, to nám zver sožerie. Ale obľahčenie nemáme, sedliak len z roka na rok väčšiu daň plať! Preto občania, spoľčime, porozprávajme sa a žiadajme vrchnosť, že by nám dovolila polovku pod „rukou“ dať do arendy. Alebo dajme do prenajmu tomu, ktorý nám všetku, kde jakú škodu vyplatí a zver každoročne vystriela, ale nie tomu, ktorý z toho „kšeť“ robí. Veznime si príklad zo Závadanov, zvlášte ale z Búranov! A či nemôžeme ju mať sami? Konečne i na podmienky v smluve lepší pozor, aby nebola tak ľahkomyselno a nespravodlivo sostavená a podpísaná, jako ostatné. Za metre nech sa nerobí, ale za blaho občanov. Držme spolu a majme jednotu, tak nás nik nepremôže.
Sv. Jánan.

— Bruck nad Lajtou, 25. augusta. Velačený pane redaktor! Drahi čitatelia, nemôžeme opomenúť, aby sme vám nedali vedieť, jak vaši synovia sa tu vo vojanských veciach cvičia. Prvšie naše cvičenia nebudeme spomínať až na rekrútsky výcvik, 9. augusta, ktorý pri prítomnosti sborového veliteľa s veľkou pochvalou obišiel. Do 23. augusta sme mali cvičenia v bataillone a v regimente a 24. augusta sme strielali s ostrými patronami na veľký cieľ do 2200 krokov, čo tiež s pochvalou obišlo. 9. sept. bude bitevný pochod do Edelsthalu, pri Heimburgu za Prešporkom. Z celého regimentu bude jeden bitevný bataillon spravený. 10. sept. budeme mať tam najhlavnejšie cvičenia v polnej strelbe s ostrými patronami a v ten samý deň zpiatočný pochod do Brucku nad Lajtou. 15. sept. robíme zpiatočný, 44 km. pochod do Viedne a s tým našu treforitnú vojenskú službu dokončíme. Všimnite si to aj vy, mladí odvenci, ktorí tiež o krátky čas do služby vojanskej povolani budete, aby ste tiež Najjasnejšiemu panovníkovi F. J. I. a našej drahej vlasti svoju vernosť a ochotu preukázali. Rozveselujte sa i vy s tou slevenskou bojovnou piesňou: „Koniček mój bystrý vraný . . .“ V.

Drobné zprávy.

— Osobné. Vel. pán Michal Kocák, kaplan v Benuší, vymenovaný je za kaplana na Vrútky, kam sa už aj presídlil. Prajeme mnoho zdraru!

— Politický časopis ľudu slovenského je „Slovenský Týždenník“ vychodiaci v Pešti (Budapest VIII. Rákócý-tér 3.) Kto chceš dozvedieť sa niečo o politike pravdivého, bez faľse a panského huncútstva, čítaj ho. „Slovenský Týždenník“ vychodí na 8 veľkých stranách s obrázkami, donáša spoľahlivé zprávy o bežných udalostiach slovenských i cudzích, i o vojne. Riadni predplatitelia dostanú v jaseň krásny a bohatý Slovenský kalendár zdarma. Predplatné 4 koruny na celý rok.

— Všeobecný sjazd členov III. rádu (terciárov) československých bude na Posv. Velehrade 6—7 septembra a 8. sept. na sv. Hostíne, spojený s púťou. Sjazd počí svojou návštevou pápežský nuncius, ako zástupca sv. Otca Pia X. s olomúckym arcibiskupom Dr. Baurom. Členovia tretieho rádu sv. Františka, sijdime sa so všetkých strán tohto sjazdu v najhojnejšom počte, aby sme si tu zaopatřili novej sily a zmužilosti k ďalšej činnosti života.

Rozhovor o krumplách.

Javište: Vozň III. triedy medzi Holíčom a Kútami.

Osoby: 1. Žid Holičan; 2. Žid Gbelan; 3. Žid neznámy.

Rozhovor očúval a stenografoval: Strýčko Ferdinand.

1. Žid: Ja vám hovorim, že sedliak si tohoto roku o mnoho lepšie stojí, jako vlni a pre nás obchodníkov sú pomery o veľa prajnejšie. Keď teraz nesinkassujeme naše požiadavky, tak nikdy viacej.

2. Žid: Nevie, odkiaľ by mohol sedliak platiť; zbožia málo, krumpl'ov, čo tu najhlavnejšie, setvy polovica ako vlni, dobytok má slabú cenu.

1. Žid: To všetko pravda; a predsa si sedliak lepšie stojí. Môžete rátať.

3. Žid: Veď sme my už rákali dosť; faktum je, že dva odo dvoch pôjde, alebo ešte horšie päť odo troch nemôžem, musím vypožičať.

1. Žid: Zle rátate. Vlni dostal sedliak, poviem, 40 metrov krumplí. 10 si nechal pre dom; 30 predal po 1 zl. 80 kr. = 54 zlatých. Tento rok dostane len 25—28 metrov; 10 si nechá zase, 15—18 predá po 4 zlaté, utří 60—70 zlatých. No, kto má pravdu?

3. Žid: To sedliak; a čo domkár?

1. Žid: Čo nás po tom; nech predá i ostatnie. A veru predá; ulakomi sa na cenu; treba ho len ňtíf k tomu.

2. Žid: Lenže sedliak nebude spokojný s cenou 4 zl. za meter; a ja veru dám i 4 1/2; však vo Viedni dostanem 7—8 zlatých.

1. Žid: Vy ste blázni. Na čo by som dával 4 1/2 keď dostanem za 4. Netreba viacej dať, však sedliak pustí a rád, len treba hroziť. Ja hrozím s dlhami, notár s daňkou, a sedliak musí pustiť.

2. Žid: Pusti, ale nie na dlho. Hausireri vedia dobre cenu vo Viedni; budú sami skupovať.
1. Žid: Hausireri budú čušať, a využítokujú ľavnú cenu pre seba, ale my musíme sa ponáhľať, aby sme prvú úrodu my dostali. Goldstein v Čároch má už pol dediny zakúpenej; pre nás ostane len Brocko a Kúty.
3. Žid: Goldstein sa vie obracať; on soberie smotánku a nám ostane mlieko.
1. Žid: Aj v mlieku je smotánka. Ja nechám 2-3 vrecia vykopať, a potom uróim cenu. Keď sedliak nechce jeho krumpke na slnku opekať, pusti, hoc len tri vrecia; 10 sedliakov po 3-5 vreciach = 30-50 vrecie za deň, mám dosť. Obstojný rebach to.
2. Žid: Ja beriem za dlhy; doteraz som dával 4 1/2, odrátal som 20 krajciarov na úroky; ale teraz dám tiež len 4 zl.
1. Žid: Len sa treba držať.
Fiiii! Kutty! kizáln! —
Bolo rozhovoru koniec; krátky ale zaujímavý. Poučte sa Čárania, Kútania, Bročania a Gbelania! Na zdar vám!!

Vo vojenskom tábore.

Tichá noc, v tábore všetko odpočívajú a mesiac sa tiež celkom za mračno skrýva, len v dôstojníckych šiatroch hudba ešte hrá, ktorú spevom, „prez čas“ idúci, pretŕha. Postojí on pri ceste, o strom opretý, dostal „prez čas“, ukázal tábore pätý. Počúva hudobníkov, cvrčka, jeho spev, ktorý mu rozbúri mladú jeho krev. Myslí, ach Bože! kedy tá chvíľa príde? Keď povie matka: „Hľa, syn môj z vojny ide,“ keď matí bude vítať, milá zas čakať, v ktorú chvíľu prídem na okno zaklopať. „Jaj, ešte nie!“ To sa mi len tak zdá, bo mi ešte slávik dva roky zahvízda. Potom bude môcť zvolať mat: „Syn doma,“ ja zvolám: „Otvor dvere, milenka moja!“

Vojak F.

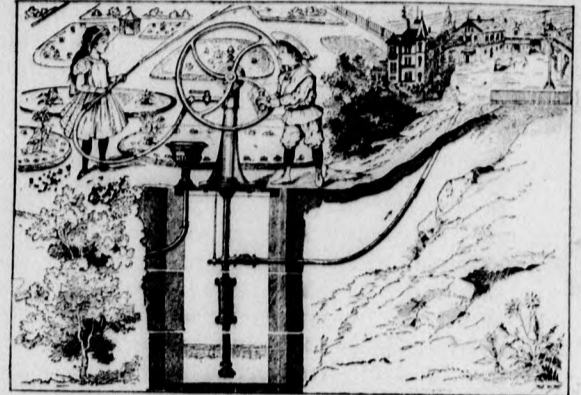
VODOVODY

samečinné i pomocou strojov

pre mestá, obce, veľkostatky, villy, tehelne, továrne a domy súkromné.



Najlepšie —
PUMPY
trvanlivé
a so zárukou
zhotovuje
a zariaďuje



Továrň na
vodovody a
pumpy

JAN VÍTEZ v Přerově (Morava).

CENY MIERNE.

Prebežné výpočty a cenníky zadarmo.



Každá sporivá gazdina

používa

Kolínskej kávovej prísady

SO SOKOLOM — SO SOKOLOM

Docieli tým výdatnej, chutnej a pekne zbarvenej
kávy.

TOVARNE :

v Kolíne a Prostejove, Morava.

Fiume-Amerika.

Uhor.-americká paroplavba.

Z Fiume do New-Yorku najbližšie pohnú sa nasledujúce parolode: 1. sept. „PANNONIA“, a 6. sept. „ULTONIA“. Cena sifkarty s celým zaopatrením a vo Fiume dva dni zdarma ubytovaním a strovou za dospelú osobu 120 K., a za detí od 1-12 ročné 60 K.

Cestovatelia, ktorí cez Fiume do Ameriky pcestujú, majú právo kúpiť si za polovičnú cenu železničné karty III triedy bárs na ktorejkoľvek stanici král. uhor. čiare keď aspoň 10 osôb spolu cestuje a keď sa sifkartou našou a pasom vykázat môžu. — Bezplatné vysvetlenie a predplaty prijíma z poverenia, „ADRIE“, uh. kr. účast. paroplavebnej spoločnosti.

JOZEF PELLER
Pozsony, Stefánia út 16. szám.



Ochranná známka
Založeno r. 1718.

Mariacelské žaludečné kvapky

jediné pravé z lekárne:

G. Schopfa

„K Milostivej Matke“ vo fľaškách 50 a 90 halierových. Práve len vo fľaškách, zapakovaných v zeleno-bielych prúhovaných skatulkách a opatrených ochrannou známkou „Milostivej Matkou z Mariazell. K dostaniu vo všetkých lekárňach; kde nie — zrovna ich žiadať.

Neviete ešte?

Najlepšie náboženské noviny sú:

Posol Svätého Antona.

Vychodia mesačne raz na 16. stranách s krásnymi obrazmi. Predplatné na rok 2 kor., na pol roka 1 kor. Študujúcim a podučiteľom na rok 1 kor. 20 hal. Číslo na ukážku dostanete zdarma. Hláste sa o ne takto:

Posol Svätého Antona,
Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 28.

Práve vyšiel

III. sošit „Z päť dielov sveta“
Cena 20 h. Dostať: u J. Teslika v Uh. Skalici.

Sviečky

všetkých druhov, ako
kostolné voskové a polovoskové, stolné, stearinové
i parafinové, ďalej

mydlá

ku praniu a voňavé (toiletné), všetky v najlepšej jakosti dodáva najľavnejšie Prvá Kráľovohradecká cis. král. živornia továrň na sviečky, mydlá a voňavky.

J. Pilnáček,
Hradec Králové, Král. České.
Založeno roku 1816.

Solidná česká křesťanská firma.

Cenníky i vzorky zadarmo a franko!